

Amb l'explicació de M-Lübke, la forma *speierbaum* (SPĪRAEA), que —per la seva diftongació— li prestaria suport, és molt recent (Nemnich, S. XVIII) i semànticament la seva teoria és ben poc versemblant; car per més que la *Spiraea ulmaria* sigui també una rosàcia, pertany a una subfamília molt diferent de les pomàcies (que és la de la servera); i no és més que una herba, que no arriba a un metre, i sense fruita coneguda, en contrast amb la grandària molt considerable d'un arbre com la servera, i la seva cèlebre fruita.

Queden les altres dues etimologies, que, pel costat fonètic, presenten dificultats més petites. També n'hi hauria una altra, que, almenys en l'aspecte semàntic, sembla la més convincent: contracció d'un *SPARWIBARI 'fruiteta dels ocells' (a.-al. ant. *sparo* i *beri*), equivalent de l'al. *vogelbeerbaum*, fr. *sorbier des oiseaux*, arbre à grives, oc. mod. *ouzelou*, cast. *serbal de cazadores*, ll. *sorbus aucuparia*, anomenat així perquè els caçadors (ll. *aucupes*) solen posar-se a l'aguait, prop d'aquest arbre, per matar els ocells que fan cap refugiament en aquells indrets solitaris per menjar-ne les fruitetes (cf. el fr. *preneur de grives*, citat per Rolland). Resten certament algunes dificultats fonètiques que potser s'explicarien per encreuament amb els altres tipus etimològics.

No hi hauria greu objecció a suposar que aquest tipus germànic es vagi propagar a França, sigui merament pel veïnatge geogràfic, o per herència d'un francic més o menys tardà *SPARBARI o *SPERBARI, i d'allà s'estengués el mot fins al Llenguadoc i qui sap si esporàdicament fins a Catalunya, donant lloc a l'alteració de SORBA en *serba*; a condició que fos versemblant imaginar que des del català hagués seguit propagant-se a la major part de Castella, fins arran de Galícia. També es pogué propagar a algunes zones del NO. d'Itàlia, puix que en consta la presència en els Alts Alps etc., car de fet reapareix una forma semblant a la major part de Sardenya, des de l'extrem Nord Ja Salvioni (R. I. L. XLII, 852) va cridar l'atenció cap a la forma logudoresa *supèrva*, *suppreva* a Pozzomaggiore, *supelva* a Bosa; i va suggerir que una altra forma logudoresa *suèrva* (registrada per Spano), sortís de *supèrva* passant per *suverva, cosa perfectament acceptable en un dialecte de consonantisme ben dèbil com el logudorès present; segons l'ALS (m 587) *supèlvia* és forma de l'extrem Nord, la GaHura, mentre que *suèyvva* es va recollir en un poble del NO. del Logudoro, i *òruèba* (< *srueba*) en un altre de l'extrem N. campidanès.³

És clar que amb l'explicació germanitzant resten considerables escrúpols i obscuritats. I per això és inevitable pendre en la més atenta consideració la possibilitat d'un altre encreuament, molt versemblant aquest per la perfecta identitat fonètica i la notable coincidència semàntica. Pensem en un importantíssim adjectiu cèltic, comú a totes les llengües de la família i documentat en les del celta insular des de llurs orígens, amb el sentit de 'aspere, amarg'. Segons uns cel·tòlegs la seva forma primitiva hauria estat *sjeruos* pertot, segons altres seria *sjeruos* en la branca britò-

nica, però *seuros* des d'època remota en la goidèlica. Les formes documentades són *serb* 'amarg' en irlandès antic, avui *searbh*, que en gaèlic té també aquest sentit i de més a més 'agre, agut, punxent' («sour, sharp, pungent») i a Man *sbarroo* «bitter, acrid»; d'altra banda ky. *chwerw* «bitter, sharp, severe», còrn. *wherow*, bretó mj. *hueru*, bretó mod. *c'houero* (Léon) «amer» (Holder, Pedersen). Al costat d'això hi existeix l'abstracte *sjeruiā* o *seruiā*, que va donar irl. ant. *serbe* 'amargor'; i està representat, amb els sentits corresponents, i l'evolució fonètica normal, pel kymri *chwerwedd* (Stokes-Bezz, 324).

La teoria de Pedersen és que això parteix del tipus indoeuropeu *ksERO-* que ha donat el scr. *ksarab* 'corrosiu, càustic', 'que té gust salat' i també 'agut', grec *ξερός, ξηρός*, 'sec', arm. *č'or* id., ll. *serescō* 'm'assecco', a.-al. ant. *serawen* 'eixut': el grup *ks-* reduït a *s-* en goidèlic des de temps remots, potser des dels orígens cèltics; *sk-* indoeuropeu que en britònic sovint es redueix a *k-* altres vegades sofria una transposició tornant-se *ks-* que passa a *hy* en britònic. Pok (IEW, 1050 18) i d'altres prefereixen una altra explicació, a base d'un *sjeruos per originari.⁴ Una arrel ieur. *sjer-* 'tallar, punxar, fer supurar' representada pel mot cèltic, el germ. occid. *swer(h)an* 'causar dolor, supuració' (al. *schwären*) i algunes formes eslaves i avèstiques de sentit semblant a aquest.

Per al problema romànic tant se val una cosa com l'altra: tant si en el cèltic continental hi havia només *sjeruos*, com si hi coexistien ja les dues variants *sjeruos* i *seruos*, és igual per a nosaltres, car estant tots d'acord que això hi era i que significava alhora 'àcid', 'amarg' i altres nocions molt pròximes, no és gens estrany que l'acció d'aquest mot canviés SORBA en SERVA en una gran zona deçà i delà dels Pirineus.

La influència d'aquest mot pot també aclarir les anomalies que encara s'observaven en el mot alemany, i una barreja d'aquest amb el celtisme i el mot llatí pot acabar d'explicar les dificultats que quedaven en el tipus gallo-romànic *esperba* i en les formes sardes, suposant que des del cèltic cisalpí actuessin sobre el llatí de Ligúria i des d'allà a Sardenya. Dintre de les possibilitats queda encara que l'abstracte *seruiā* 'gust àcido-amargant' del cèltic fos tant o més responsable de tot això que l'adjectiu, i llavors potser podríem veure'n una prova en la forma *sélvia* rossellonesa. També així ens explicaríem més senzillament la -v- labiodental del cat. *serva*, que és unànime des de la documentació medieval fins a tots els dialectes moderns (bal., val. i Priorat) que distingeixen els dos fonemes. En fi queda encara la possibilitat que la surditat de la s-, actuant en el grup celto-romànic sv- de *svERVIA*, sobre una v ja plenament consonàntica, i en part idèntica a b, l'ensordís, canviant sv- en sp-: així seria ja l'etimologia total de l'al. *sperba* i del gallo-romànic *esperbe* la que vindria del cèltic. O bé la influència del germ *sparwo 'ocell' es limitaria a una acció per etimologia pop. que canviés el celtisme *sberba en *esperba*.

Que en qüestió d'arbres de bosc la influència del cèltic sobre el romànic ha estat fortíssima és ben con-